

Сабақ тақырыбы

Азамат соғысы және шетел
интервенциясы

Сабақ мақсаты

*Елдегі азамат соғысының себептерін
білу, саяси күштер арасындағы
тартыстың нәтижесін түсіну.*

Миға шабуыл

- *Соғыс дегенде ойға бірінші не келеді?*
- *Соғыстың қоғамға әсері қандай?*

Термин сөздермен жұмыс

- *Азамат соғысы*
- *Интервенция*
- *Чехославак корпусы*
- *Әскери коммунизм*
- *Казревком*

Соғыс барысы

- *Ақтар*

- *1918ж Көкшетау, Ақмола,, Омбы,Павлодар,*

- *Семей,Қостанай*

- 1918ж-А.Дутов Орынборды алды.

- 1918ж Оралды алды.

- 1918ж Анненков Жетісуді алды.

- *Қызылдар*

- 1919ж Орынбор мен Оралды алды.(Чапаев)

- 1919ж Қостанайды алды.1919ж Уфаны азат етті.

Түркістан мен Қазақстанда «Мұсылман бөлімдері» әскери ұйым құрылды.

1920ж күштеп әскерге алу басталды.

Бөкей ордасы,Орал, Торғайда 37 әскер бөлімі құрылды.

Қорытынды:1919ж Қазақстанның негізгі аумағы ақтардан азат етілді.

20 ж 5 қаңтарда Атырауды алған соң Орал майданы жойылды

1920 ж Семей облысының солтүстігі азат етіліп Жетісу майданы жойылды.

Сәйкестендір

1.А.Иманов	Шығыс майданның Оңтүстік тобын басқарған
2.Б.Қаратаев	Кеңерал болысында астыртын жұмыс ұйымдастырған
3.Ө.Ыбыраев	Қазақ атты әскер бөлімінің меңгерушісі
4.К.Саркин	Шығыс майданның Солтүстік тобын басқарған
5.Н.Тухачевский	Ой болысын басқарған
6.М.Фрунзе	Торғай уезінің әскери комиссары

Мәтінмен жұмыс

- *Әскери құрамалардың жасақталуы*
- *Соғыс жылдарындағы экономикалық саясат*
- *Азамат соғысының қорытындылары*

“Ойлаудың 6 қалпағы”

Ақ (ақ бұлттар) - фактілер, цифрлар және мәліметтерді таза күйінде беру

Қызыл (от) – ішкі сезім, эмоция, сезінулер және интуицияны білдіру (болған оқиғаны сезіммен бейнелеу)

Қара (жер) - сыни аналитик, логикалық негатив (Азамат соғысының жағымсыз жағын дәлелдеп, көрсетеді.

Сары (күн) - оптимизмді, ашықтықты, позитивті және конструктивті ойлар, ұсыныстар, мысалы: «неге, бұл міндетті түрде орындалады!»

(Азамат соғысының өзінен жағымды заттар іздеумен айналысады.)

Жасыл (дала) – жаңа идеялар ағымын тудыратын шығармашылық ойлар

Көк (аспан) – жоғары деңгейдегі жалпы көзқарастарды, білдіреді, қорытындылайды.

Қалдырып кеткен сөздерді жазындар

- Азамат соғысының басталуына сылтау: 1918 жылғы мамыр -----
- Корпусының бөлігі.
- Иран мен Кавказ сырты облысына ----- әскерлері енді.
- 1918 ж атаман Дутов ----- басып алды.
- Дутов бүлігімен күрес жөніндегі Төтенше комиссар ----- болды.
- 1918 ж сәуірде ақзақтармен күресу үшін ----- құрылды.
- Азамат соғысы кезіндегі Дала өлкесінің Төтенше комиссары -----
-
- Ә. Жангельдин экспедициясы Лениннің тапсыруымен ----- майданына көмектесті.
- Азамат соғысы жылдарында бейбіт халық ----- және ----- армиялардың әрекетінен айтарлықтай зардап шекті
- Қазақстандағы азамат соғысы ----- ж аяқталды.
- Соғыста ----- млн адам өлді.

Әскери коммунизм саясаты

- Ел экономикасын соғыс жағдайына ыңғайлап қайта құру және майданды азық – түлікпен қамтамасыз ету мақсатында тарихта Әскери коммунизмі деген атпен әйгілі және уақытша сипаты болған экономикалық саясат орнады.
- ***«Әскери – коммунизм саясатының» негізгі белгілері:***
  - 1) Азық – түлік салғырты енгізілді.
  - 2) Жеке саудаға тыйым салынды.
  - 3) Азық – түлік теңгерме ұстанымы бойынша бөлінді.
  - 4) Ірі, орта және ұсақ өнеркәсіптер мемлекет меншігіне көшірілді.
  - 5) Жалпыға бірдей еңбек міндеттілігі енгізілді.
  - 6) Басқару ісі орталықтандырылды.
  - 7) Коммуналдық жол – қатынасы қызметі (услуга) тегін болды.

Блум тапсырмасы

Ойлау деңгейі	Тапсырмалар	
Білу және түсіну	Азамат соғысы дегеніміз не? Ол соғыстың басталуына не себеп болды?	
Қолдану	Ол соғыста қазақ элитасы қандай позиция қолданды?	
Талдау	Неліктен көзқарастар қайшылығы пайда болды?	
Жинақтау	Бұл соғыста кім ұтты? Кім ұтылды?	
Бағалау	Азамат соғысының Қазақстан тарихындағы алатын орны қандай?	

Семантикалық карта

	Тау қырандары	1918 жыл маусым	Антанта	1920 жылы наурызда	Моңғол
Қай жылы А.Дутов Орынборды алып, Қазақстанды орталық Ресеймен байланыстыратын темір жолды кесіп тастады.					
Чехословак корпусын бүлік шығаруға айдап салған...					
Алтай мен Тарбағатайда жеңіске жеткен партизандық ұйым қалай аталды?					
Қазақстанда әрекет еткен соңғы майдан-Солтүстік Жетісу майданы қашан жойылды?					
1918 жылғы қазан айында атаман Б.Анненков Өскеменге қандай кемемен келді?					

Ашық түрдегі тест тапсырмалары

- *Азамат соғысы-ол.....*
- *1918-1920ж азамат соғысы жылдарында большевиктерге қарсы шыққан топ.....*
- *1918ж маусымда атаман Дутов басып алған қала.....*
- *Дала өлкесінің төтенше комиссары.....*
- *Торғай уезінің әскери комиссары.....*
- *Кенерал болысында партизан жұмысын ұйымдастырушы.....*
- *1920ж 5 қаңтарда жойылған майдан.....*

Мадақтау сэндвичі

- 1 бөлік** – позитивті комментарий, не ұнады;
- 2 бөлік** – сындарлы сын, не нәрсені жақсарту керек;
- 3 бөлік** – келешекке арналған комментарий: маған ұнады, бірақ келесі жолы ...

